

Skåne
Skytte b.d.
Fru Alstads sn.

M. 7117: 1-4.

O. Christoffersson
Fru Alstad
inb. 1939-40.

Register.

- Lågen om Odensjön. s. 1-4.
" " rikingen Grim
Lunessens m. fl. och kristendoms
intåg. s. 1.
Ljunken borg på Odensjöns botten. s. 3.
Odensjön mättes och i lodlinan
hängde en silversked, när den
drogs upp. s. 3-4.

Odingsjönssägen.

Mot slutet av hedendomen låg det der nu Odensjön är en ståtlig vikingeborg med torn och palisader rund om borgen varå bodde en mycket fruktad rå viking vid namn Grim Sunesenn. Så snart trädens knoppar om våren började svälla började också blodet att svälla i ådrorna på vikingahöfdingen och hans svenner. Då bok och ek stodo i sin ståtligaste bladprakt drogo vikingen med sina svenner i sina vikingadrakar ut på härnadståg mot öster och väster föra tt först mot hösten när bladskruden åter föllo från Skåneträden komma åter mot hemmet medförande sitt röfvade guld, gods för att derpå lefva högt å sin borg samt tillika fröjda sig åt lifvet med sitt sköna levande kvinnobyte. Då tillställdes fäst och gille det ena präktigare avläste det andra. Vare sig dag eller natt var borgporten stängd för vänner eller fränder som kommo för att söka lek och lustighet, ty så hade det varit i hans färs tid och så skulle det bliva i hans och hans efterkommandes trodde Grim Sunesenn,

Men o ve vite Krist var med tagna vikinga kvinnor kommen i landet. De invärkade på männen som träffat vite krist på sina vikingafärdar. Vikingeborgens glätigheter avtogo år efter år ty menniskorna mistade hågen att glädja sig åt lifvet på det gamla manéret. Många läto derfor bjudningarne bli obesvarade, och en del fränder och vänner som hörsammat bjudningarne sutto tysta och sågo betänksamma ut när en del roade sig med de unga tagna kvinnorna. Dryckeshornen äto de gå förbi sig nästan orörda. Det glada skämtet bet icke vidare på dem och söka pigga upp dem med glada ord tjenade ingenting till. Och att skälla ut dem blev ännu sämre. Blodet sjöd icke så hastigt i de gamla vikingarnes ådror. De gamla vikingakämparne hade blifvet som barn som om de hade spädkalfskött på fötterna.

När vikingehöfdingen Grim Sunesenn märkte förändringen slog han ett runganslag i högsäteskarmen och avlade en ed att så snart han träffade "Vite Krist" anhängaren som tillstält denna förvandling av hans gamla lyckoglädje så skulle han nog vara mannen få honom undan så att den gamla ordningen och glädjen skulle återkomma.

Att "Vita Krist" vars röfvade flickor tillbedet skulle kunnat ställa till denna förändring i vikingeborgen kunde han knappast få sig att tro, men han blev snart öfverbevisad derom. Ty som en smygande osynlig orm smöd den nya läran sig in i människornas bröst och spydde

etter och förgift på all glädje och lifslust därinne. Det gällde därför att få undan dess beskyddare och lyckades bara det skulle snart allt vara som fordomstid.

Till sist gick det så långt att ett år vid julfästerna uraktlät t.o.m. hans egen fosterbroder ehuru han hade Grims båda söner i sin vård att hörsamma bjudningen. Då kände Grim Sunnesenn sin vanmakt bittrare än någonsin i synnerhet som hans egna söner icke hällor jul kommo till eller solvändningsfästerna.

Midvintersblotet firades, av de som hörsammat, som i äldre dagar. På blotdagen offrade Grim tvänne av sina män på offeraltaret vilka han misstänkte föratt hava lysnat till den nya läran.

Något år härefter sitter Grin Sunesenn efter gammal sed festklädd i sin höganloftsal väntande på sina inbjudna jäster. In träde då hans mörkögda förut röfvade hustrun som gick fram för sin herre och man föll på knä och bad att han antingen frivilligt skulle låta henne fara och gå eller ock döda henne med detsamma. Ty stanna kvar och med sin herre och man fira midvinterfäst på gamla sättet det varken ville eller kunde hon ej göra mera. Hon stod likblek som ett nytvättat lakan och såg på honom med en smärtefull blick i sina djupsvarsta ståtliga ögon. Hennes ögon flammade ej gult eller blixtrade som eld och lågor denna gång som så ofta förut då de satt hans blod i svallning värre än någon annan kvinna kunnat göra. Öga mot öga stodo de mot varandra. Intet ljud hördes i stora salen; förskräckta betraktade männen den stumma tvekampen, vilkens afslutning ingen vågade gissa sig till. Då pekade plötsligt Grim mot dörren och bad henne försvinna derigenom innan han hetsade hundarne på henne.

Efter detta intermessomblef det en blotfäst som alldrig tillförene å vikingeborgen. Aldrig till förene hade trakteringen varit så riklig, Aldrig hade skämtet och uppsluppenheten taget vildare former. Kvinnoskämtet och glädjeskratten, harpospel, dryckenskap och skråll ljödo vida från ås till ås i den mörka vinternatten som upplystes av det stora midvintersblotet. Endast i det ögonblick då jul eller Odins galt fördes in för att stickas och husets herre reste sig för att göra löften för det kommande året, föll dödstystnad öfver den festdruckna skaran. I sin scharlakansröda rock med de guldstickande skärpet och det guldbeslagna svärdet vid sidan, med det strida vackra guldgula håret fallande ned öfver det blossande, skäggiga ansiktet i vilket ögonen lyste som två glödande kol stod vikingehöfdingen Grim Sunesenn

reslig och skulderbred med skålen med det ångande offergalttsblodet i höjd i handen och ropade med stark och fulltonig röst. - Jag lofvar och svär vid Odins öga att innan året är slut skall den "Vite Krist" vara utdrifven ur landet de fräcka svartbröderna slaktade som denna galt och de som affallet ha vänt åter till fädrens tro och seder! "Hjälpa mig, alla I" som äro närvarande, svär på, att vi tillsammans skola visa vem som är starkast, den "Vite Krist" eller den röda Odin."

Alla närvarande svarade i enstämmig kör honom. Män hade sprungit upp och skockade sig kring honom. De sade och ropade i munnen på varandra och doppade fingrarne i det varma blodet och beströko sig med det i ansiktet, på händer och kläder, svärd drogos och svängdes i luften medan man svor Odin och Tor att icke vända hem förr än man i samlad trupp tågat till Lund och taget de kristnes öfverhufvud, den mäktige Odinkar, till fånge.

Julhelgens sista dag hade kommit och när solen åter började lysa fram skulle den vilde skaran draga af till en annan lek; men denna natt var ännu vigd åt glädjen. Ute hörde man en häftig storm rasa, vilken mot aftonen på en gång upphörde och efterträddes af en nästan ohygglig stillhet. Samtidigt föll mörkret på, ogenomträngligt och tätt och icke en stjärna lyste i natten. Då ljud ett brak som en legioner män slog på sina sköldar, väldiga lågor flammade upp mot himlen och jorden bäfvade på många mils omkrets.

Då morgonen började fram hade borgen försvunnet. Och i klippan, där den legat, fanns nu ett gapande hål med en svartaktig, dyster sjö på botten, hvilken hade formen av ett öga, varför sjön fick namnet Odins öga.

Åren kommo och gingo. Kristendomen fick allt fastare fotfäste i Skåne och snart voro de gamla Vallhalls gudar blott ord, som icke längre förmådde framkalla några starka känslor. Så småningom blev Odins öga glömd och kallades sedan Odinsjön. Djupare än till vattenytan i den stora däliden nådde intet menniskoblick. Men sägen omtalade att en sjunken borg låg å dess botten men icke hur djupt och alla försök att nå den samma misslyckades. Så var det en förslagen bonde som föreslog att alla ortens bönder skulle möta vid sjön medförande sina målstockar(varmed tegarna mätades, de voro av trä). Sedan alla blivet sammanbundna fästades i ena ändan en gammal tjock järnstång som skulle tjänstgöra som "sänkelo." Med förenade krafter började man nu lodningen med denna långa och tunga lodlinan. Det ena "målträet" plumsade i vatt-

net efter det andra och försvann mot djupet. När det sista måleträet använts var icke botten nådd, men förstod då att sjön verkligen var "bonnalös." Man måste så åter upphala lodlinan i vars ände man fastsatt den tunga järnstången. När hela linan uppdragets befanns järnstången vara försvunnen men i dess ställe hängde det en mycket stor och vacker gammaldags "madsölfsje." Bonden som föreslaget mätningen erhöll denna ädla silfverskeden vilken stannade i hans familj som en släktklenod i flera generationer. En varm och vacker sommardag då en av bondens söners hustru i flera led framåt var ensam hemma på gården medan mannen och hans folk var ute på åkern och "to ruen of" som det kallades när rågen hoggs. Sågs det på himlavalvet vester hänan om en vinghorra (värhorra eller stubbemölla) uppstå en "värstabbe" eller mörk åskeskjy komma mot gården med "hiskelig fart." En "lymne" och ett donder hördes i skorstenen och en röst ropade "Je mi igen min gamla sölvorske o här har i jär röda järnstång ijen." Samtidigt såg den ensamma hustrun en rödglödgad järnstång fara genom skorstenen ner genom golvet. Hustrun svimmade men vaknade åter om en stund då det brann i golvet. Lågorna antände hela gården vilken i grund nerbrann men bland de förkolnade eketrästockarna låg den i sjön tappade järnstången deremot syntes intet spår efter silfverskjeden.

1. *Ordningstillsägelse*

Vår Herrs St. P. 169-170.
N. 7117: 1-10.

*Komm i kung. ordningstillsägelse
för riksdagen.*

Mot slutet av heden domne låg det för nu
 Odinsjön är en ståtlig vikingaborg med torn
 och platibader rund om borgens vassa badsk
 en mycket fruktad rå viking vid namn
 Grim Sunesenn. Så snart ^{knappes} trädens
 vären började svälla började också blodet
 att svälla i ådrorna på vikingahärföraren och
 hans svenner. Så bak och ek stodo de som
 ståtligaste blad präkt drogo vikingen med sina
 vänner i sina vikingadraper drakar ut på
 armadsfåg mot åter och väster för att
 först mot hösten när bladskruden åter
 fällo från skåne träden komma åter mot
 hemmet medförande sitt räfvade guld,
 gods och ~~måga~~ flickor för att därpå lefva
 högt i sin borg samt tillika fröjda sig åt
 lifvet med sitt sköna levande kvinnobyt
 te. Så tilltälldes fast och gille det ena
 präktigare avlute det andra. Vore sig dag
 eller natt var borgporten stängd för vänner eller
 fränder som kommo för att söka lek och lu-
 stighet, ty så hade det varit i hans faders
 tid och så skulle det bliva i hans och hans efter-

kommandes brudde ^{Gjenn} Suresenn

Men o ve vite krist ver, I med tagne vi-
kinge kvinner kommen i landet. De innvirkede
på mennene som bleit vite krist på sine vikin-
ge færdar. Vikinge kongens glætehet av-
toge år efter år ty mennene mistade
hagen att glæde sig åt lifvet på det gamle
maneret. Mange lät derfor bydningerne
bli obetvarede, och en del frinder och væn-
ner som hørsammat bydningerne satte tægt
och sajo betænksomme ut når ^{de} de roade sig
med de unge tagne kvinderne. Engkeskon-
nen lät de gå forbi sig næsten ubevæget.
Det glade skæmtet bet ikke videre på dem
och søke pigg opp dem med glade ord ty-
made ingenting til. Och att skælde ut dem
blev endnu sære. Blodet vild ikke så ha-
stigt i de gamle vikingernes åder. De gam-
le vikingekæmperne hade bleit som barn
som om de hade spædkalfskætt på fættene.

Når vikingekæmperne Gjenn Suresenn
mærkte forændringer slag han ett rungen-
slag i højsæteskammen och avlaad en ed

M. 7117:3

risuade

100

Grin Smuttern sin vanmakst bittrare
än nägeln i ryggen som hansogna
söner icke håller honom till fast eller solvins-
dringsfäiterna.

Med vinters blottet förades, av de som för-
sammat, som i äldre dagar, På blottdagarna
offrade Grien Tränne av sina män på
offeraltaret vilka han misstänkte för att
hava lysnat till den nye läraren.

- Wajut i härefter sitta Grien Suresen
~~som~~ efter gammal sed fest kläd i sin
höjansluft och väntande på sina & sin byndas
• gäster. Inträdde då ^{hans} den mörkögade förut
• råfrade husbrun som gick fram för sin
herre och man sått på knä och bad att
han ^{antigen} frivilligt skulle låta henne fara till
och gå eller också döda henne med detsamma
• Ty stannade kvar och med sin herre och man
firo "midvinterfest" på gamla sättet det
• varken ville eller kunde hon ej göra mera.
Hon stod likblek som ett nytvättat lakan
och såg på honom med ^{en} smärtfull blick
i sina djupsvarta ståtliga ögon. Hennes
ögon flammade ej gult eller blisstrade som
eld och lämnade denna gång som så ofta förut
då de satt hans blod i svallning värre än
någon annan kvinna kunnat göra

6/ Öga mot öga stado de mot varandra. In-
 tet ljud hördes i stora salen; för skräckta
 betraktade man den stumma tvekäm-
 pen, vilkens afslutning ingen vågade rösa
 sig till. De pekade plåteligt grin mot
 dörrarna och bad henne försvinna derigenom
 innan man kretsade hundarne på henne.

• Efter detta ²⁸⁰⁰intermezzo blif det en blott-
 fait ~~antast~~ ^{antast} som aldrig till förne o-
 riksnge borgen. Aldrig till förnämne hade
 trakternerna varit så rikliga, aldrig hade
 skänket och uppsluppenheten tagit mildare
 former. Koninkänska och gläddekratten
 harporpel, dryckenskap och skåål lydo
 (från år till år)
 vid den mörka vinternatten som upplöstes
 av det stora midvintersblotet. Endast i det
 ögonblick då ful eller Odins gatt fördes in för
 att stäckas och husets herre reste sig för att
 göra löften för det kommande året, såll en
 döds tyftnad öfver den festruckna skaran
 i tråda 7 m i scharlakansröda rock med de
 guldstickande skärpet och det guldbestagna
 värdet vid sidan, med det strida vaktre

7 guldgula håret fallande ned öfver det
blussande, skäggiga ansiktet i vilket
ögonen lyfte som två glödande kyl stas
virkunge hufdingen Grim Svanterren res-
lig och skulderbred med skålen med det
ångande offergatts blodet höjt i höjd i
handen och ropade med stark och full-
tonig röst. — jag lofvar och svär vid Odins
öga att innan året är slut skall den "vita
krut" vara utdrifven ur landet. de fräcka
svartbrödrarna blaktade som denna gult och
de som affallet ha vänt åter till fädrens
tro och seder! "Hjälpa mig, ^{är} alle i" som vi
är varande, svär på, att vi tillsammans skola
visa vem som är starkast, den "vita krut"
eller den röda Odin."

• Alla närvarande svarade i enstämning för
konung. Man hade sprungit upp och

9
Så höj ett bråk som om legioner män
slogo på sina sköldar, väldiga lågor
flammade upp mot himlen och jorden
bäfvade på många mils omkrets.

Så morgonen brät fram hade bergen
försvannet. Och i klippan, där den legat,
sannu nu ett gapande hål med en svart
aktig, dyster sjö på botten, hvilken
hade formen av ett öga, varför sjön
fick namnet Odins öga eller Odinsjön.

Men kommo och gingo. Heriten domar
fick allt fattare sat satte: Skåne
och snart voro de gamla valhallas gudar
blott ord, som icke längre förmedla
fram kalle några starka känslor. På smi-
ning om blev Odins öga glömd och kallades
sedan Odinsjön. Sjöpare än till vatten
ytan i den stora däljen nådde intet människo-
öga blick. Men sägus omtantade att en
spunken berg låg på dess botten men icke

hur djupt och alla försäkrade att nu den sam-
ma misslyckades. Så var det en förslag
bände som förslaget att alla ortens bönder
skulle mäta vid sjön med förstående sina
(varmed tegetna mätades, de voro av trä),
mätstreckar. Sedan alle blivit samman-
bandna fastades i ena ändan en gammal tjock
järnstång som skulle tjäntgöra som "sänke-
lo". Med för enade krafter böjades man
nu lodningen med denna länge och tunga
lodlinan. Det ena "målträet" plumsade i vatt-
net efter det andra och försvann mot djupet.
När det sisto målträet användes var icke
botten nådd, man förstod då att sjön
värligen var "bunnalös". Man måste
då åter upphäla lodlinan i vers änden
man fast satt den tunga järnstången. När
den hela linan uppdrags ^{be} fanns järnstången
vara försvunnen men i dess ställe ^{hännde} satt det
en mytbit stor och vacker gammal dagg
"madsölsje". Bonden som förslaget
mätningen erhöill denna ädla silfversteden

vilken stannade i hans famn som en
 släktklenod i flera generationer. En varm
 och vacker sommar dag då en av brudens
 sörsiners hustrar i flera led framåt var
 ensam hemma på gården med en man
 och hans folk var ute på åkern och "To-
 ren of" som det kallades när rågen högs.
 Sags det på himlaralfvet vekte ^{härnan om} ~~atom~~ (en ving-
 korra (virkorra eller stubbemälla) uppstå en
 "värstabelle" eller ^(ärke) märkskij komma mot
 gården med "huktelig fart". En "lymne"
 och ett donder hördes i skorstenen och en röst
 ropade "je mi igen min gamla sölfror
 ske o här her i jär röda järnstäng igen".
 Samtidigt såg den ensamma hustrun en
^{rödglödgen} järnstäng fara genom skorstenen ner genom
 gulfvet. Hustrun svimmade men vaknade
 åter om en stund då det brann i gulfvet. Låg den
 antände hela gården vilken i grund var brann
 men bland de förkolnade ekträstorkarna
 låg den i sin tappade järnstäng den mat ry-
 tes milt spår efter silverskjedan.